

Gemeentestraat 41 te Nijlen

Programma van Maatregelen

1. Inhoudsopgave

1. Inhoudsopgave	1
2. Programma van Maatregelen voor Vrijgave	2
2.1 Administratieve gegevens	2
2 Gemotiveerd Advies	4
2.2.1 Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek	4
2.2.2 Aanwezigheid van een archeologische site	5
2.2.3 Waardering van de archeologische site	6
2.2.4 Impactbepaling	9
2.2.5 Bepaling van de maatregelen.	14

2. Programma van Maatregelen voor Vrijgave

2.1 Administratieve gegevens

Projectcode	2024 I 326 (bureauonderzoek)	
Nummer wettelijk depot	Niet van toepassing	
Naam en erkenningsnummer erkend archeoloog	De Nutte Glenn (OE/ERK/Archeoloog/2015/00055), Dorpsstraat 60, 3650 DILSEN-STOKKEM	
Provincie	Antwerpen	
Gemeente	Nijlen	
Deelgemeente	Nijlen	
Plaats	Gemeentestraat 41	
Toponiem	Nieuwe Parochie	
Bounding Box	X: 171561.823 X: 171328.967	Y: 205844.819 Y: 205662.706
Kadastrale gegevens	Gemeente: Nijlen Afdeling: 1 Sectie: D Nrs.: 206N & 203P	
Kadasterkaart		

Oppervlakte bodemingrepen	≤ 1 642 m ²
Datum uitvoering	27/9/2024 tot en met 16/11/2024
Thesaurus	Bureauonderzoek, micro reliëf, eolische processen, podzols, paleolithicum, mesolithicum, neolithicum, metaaltijden, Romeinse tijd, middeleeuwen, nieuwe tijd, nieuwste tijd.
CvGP versie	4.0
Geraadpleegde regio- en/of periodespecialisten & wetenschappelijk advisering	
Omgevingsvergunning	Stedenbouwkundig

2 Gemotiveerd Advies

2.2.1 Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek

Voor onderhavig onderzoeksgebied is enkel een archeologisch bureauonderzoek opgesteld.

Op basis van dit bureauonderzoek werden de verschillende onderzoeksmethoden beoordeeld zoals beschreven in hoofdstuk 5.3 van de Code van Goede Praktijk en werd de onderzoekstrategie bepaald. Voor de gedetailleerde afwegingscriteria wordt verwezen naar hoofdstuk 6 Tekstuele analyse binnen het bureauonderzoek.

Binnen het trajectopstel van de specifieke archeologienota was het inzetten van landschappelijke boringen, landschappelijke profielputten, een oppervlaktekartering, een geofysisch onderzoek, verkennend archeologisch booronderzoek, waarderend archeologisch booronderzoek, archeologische proefputten gericht op Steentijdsites, archeologische proefputten gericht op sites met een complexe verticale stratigrafie en proefsleuven weinig geschikte, niet optimale en/of onstrategische onderzoeksmethodes om diverse redenen op basis van het bureauonderzoek.

Echter op basis van de resultaten van onderhavig bureauonderzoek zijn er wellicht voldoende gegevens voorhanden om te zeggen dat de toekomstige bodemingrepen (quasi) geen (extra bijkomende) grootschalige en/of diepschalige verstorende bodemverstoringen betreffen richting het archeologische bodemarchief.

Om die reden wordt geen verder archeologisch (vervolg)onderzoek geadviseerd.

Op basis van het bureauonderzoek werd daarom geoordeeld dat alle wenselijke én te nemen stappen betreffende archeologische vooronderzoek uitgevoerd werden voor onderhavig onderzoeksgebied.

2.2.2 Aanwezigheid van een archeologische site

Momenteel is er voornamelijk enkel een verwachting opgesteld, de aanwezigheid van archeologische resten kon nog niet achterhaald worden. Verder onderzoek is noodzakelijk om te bepalen of een archeologische site aanwezig is.

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek geldt voor vuursteenvindplaatsen van jager-verzamelaars een onbekende trefkans ter hoogte van de fluviatiele afzettingen van de Nijlense Beek.

Verder een hoge archeologische verwachting voor jager-verzamelaars op de hoger gelegen delen buiten de maximale voormalige insnijding van de Nijlense Beek.

Voor nederzettingen en/of sporen van begravingen van "oudere" en "oudste" landbouwers vanaf het Neolithicum/Bronstijd tot en met een onbekende latere periode tot onbekende dieptes onder het bestaande maaiveld vóórafgaand de laatste en jongst natuurlijke afzetting wordt een hoge verwachting ingeschat.

Er zijn verschillende archeologische nederzettingen bekend uit de Midden-Bronstijd, alle fases uit de IJzertijd, de Romeinse periode, de Karolingische periode als de Volle-Middeleeuwen. Men mag wel stellen dat de hoger gelegen zones nabij de Nijlense Beek een sterk regionale aantrekkingskracht hadden qua archeologische bewoning. Onderhavig plangebied situeert zich op een gelijkaardige geomorfologische landschappelijke situatie.

Tevens maximaal een middelhoge maar eerder zelfs een lage verwachting ingeschat voor nederzettingen en/of sporen van begravingen van de "jongste" landbouwers vanaf een onbekende periode (afhankelijk datering laatste afzetting) tot en met maximaal de late 18^e eeuw.

2.2.3 Waardering van de archeologische site

Ondanks dat er een verwachting is opgesteld, kan er momenteel niet met zekerheid gesteld worden dat er een vindplaats aanwezig is.

Indien archeologische resten toch effectief aanwezig zouden zijn, wordt het "waarderingsaspect" betreffende de gaafheid en conservering als volgt ingeschat:

Inzake de gaafheid en conservering van eventuele aanwezige kampementen moet men deze op basis van de huidige gegevens van het bureauonderzoek zonaal eerder als slecht inschatten ter hoogte van hoger gelegen delen buiten de maximale voormalige insnijding van de Nijlense Beek.

Inzake de gaafheid en conservering van eventuele aanwezige kampementen zonaal ter hoogte van de maximale voormalige insnijding van de Nijlense Beek moet men deze op basis van de huidige gegevens van het bureauonderzoek als onbekend inschatten. Zonaal kan er ook al zekere aantasting zijn gebeurd door de bestaande aangrenzende voormalige bouwputten van gebouwen betreffende de aanzet van de strokenfunderingen en de vloerplaat. De funderingen zijn wellicht minstens vorstvrij aangezet (- 60 à 80 cm Mv).

Tevens hebben de aanleg van onderlagen van de verhardingen ook al mogelijk zonaal voor een zeker aantasting gezorgd.

In de (voormalige) beekdalen is het meestal zo dat de aanwezige vindplaatsen van jagers-verzamelaars reeds (gedeeltelijk) verstoord zijn. Dit omwille van de voorgaande natuurlijke erosieprocessen. Niettemin zijn er uitzonderingen die de regel bevestigen waarbij intacte steentijdvindplaatsen toch nog sporadisch en zeer lokaal boven water komen.

In onderhavige zonale alluviale situatie is het wellicht zo dat dit steentijdloopvlak ofwel begraven ligt onder holocene sedimentatie van enkele (deci)meters dik OF is dit niveau al volledig verstoord gezien de situatie van de voormalige loop van de Nijlense Beek (beeklooperosie).

Op basis van alle bovenstaande argumenten wordt op basis van het bureauonderzoek de gaafheid en conservering als onbekend ingeschat voor de periode vanaf Neolithicum/Bronstijd betreffende de "oudere" en "oudste" grondsporen. Eventuele aanwezige grondsporen kunnen hierbij slecht, middelmatig tot goed (zonaal) bewaard zijn gebleven.

Wat het "jongste" sporenniveau betreft, namelijk vanaf het maaiveld met een onbekende datering (afhankelijk datering laatste afzetting) tot en met maximaal het midden van de 18e eeuw is dit als matig tot goed te omschrijven.

In onderhavige zonale Nijlense Beekvallei is het wellicht zo dat dit grondsporenniveau van "oudere" en "oudste" landbouwers ofwel begraven ligt onder holocene sedimentatie (deci)meters dik OF is dit niveau al volledig verstoord gezien de situatie van de voormalige loop van de Nijlense Beek (beeklooperosie).

Zonaal kan er ook al zekere aantasting zijn gebeurd van het "jongste" grondsporenniveau nabij het maaiveld door de bestaande aangrenzende voormalige bouwputten van gebouwen betreffende de aanzet van de strokenfunderingen en de vloerplaat. De funderingen zijn wellicht minstens vorstvrij aangezet (- 60 à 80 cm Mv).

Tevens hebben de aanleg van onderlagen van de verhardingen ook al voor een zeker aantasting gezorgd.

Het is echter wel zo dat door de nattere bodemomstandigheden organische resten eventueel wel een betere conservering en gaafheid kunnen vertonen.

Tevens moet men in het achterhoofd houden dat door de Nijlense Beek in het verleden reeds sprake kan geweest zijn van beekerosie voor de "oudste" en "oudere" archeologische

beekdalresten. Eventuele aanwezige archeologische resten kunnen hierbij volledig vernield zijn door verspoeling.

Zonaal ter hoogte van de bestaande bebouwing en verharding kan er wel sprake zijn van een zekere aantasting van de "jongste" beekdalresten nabij het maaiveld.

2.2.4 Impactbepaling

Voor de uitgebreide beschrijving van de toekomstige werkzaamheden wordt verwezen naar hoofdstuk 3.7. *Geplande werken en hun bodemingrepen* van het bijhorende bureauonderzoek.

De werken zullen weinig, beperkt of quasi geen toekomstige versturende impact vertonen op de eventueel intacte bewaarde aanwezige archeologische relevante (grondsporen)niveau's.

Er worden dan ook geen eventuele aanwezige sites (grootschalig en/of diepschalig) bedreigd in het kader van onderhavige stedenbouwkundige aanvraag.

Binnen de contouren van het 22 286 m² grote onderzoeksgebied wil ter hoogte van de zuidelijke sub-zone 1 642 m² verharding verwijderen als verschillende luifels en koterijen slopen en ontmantelen.

Vervolgens zal men ter hoogte van deze nieuwe gecreëerde open ruimte een nieuw bouwblok realiseren met een oppervlakte van circa 916 m².

Funderingstechnisch zal men hierbij met een vloerplaat werken met een dikte van 40 cm. Verder zal men werken met een

contourfundering als enkele interne aanzetten op een funderingszool van voornamelijk 2,2 x 2,2 m oftewel 4,4 m² op een diepte van circa 120 cm onder het bestaande maaiveld. Concreet gaat het om circa 25 exemplaren oftewel een gezamenlijk oppervlakte van circa 110 m². Zonaal zal men dieper vergraven, namelijk 2,5 m voor de liftput. Ook zullen wat bijkomende lineaire en rationale ingravingen gebeuren betreffende de nutsleidingen als voor twee zonale putten

Tenslotte zal men ook de nodige aangrenzende (her)aanleg van groen en verharding doorvoeren. Hiervoor moet men rekening houden met ingrepen van 30 à 50 cm ten opzichte van het huidige bestaande maaiveld.

Doorgaans situeert het (eerste) archeologische relevante niveau in Vlaanderen zich maar net onder de bouwvoor/ploeglaag, indien geen sprake is van een pluggenbodem, ophoging, colluvium, alluvium, stuifzand,... Dit is gemiddeld genomen 20 à 50 cm dik.

Op basis van bovenstaande verstoringen zal dit compleet nefast zijn voor de eventuele aanwezige archeologische resten. Bij de uitvoering hiervan zal het eventueel aanwezige bodemarchief volledig verstoord/vernield worden.

De sub-zone van de toekomstige bodemingrepen situeert zich namelijk ter hoogte van laat-pleistocene dekzanden nabij het maaiveld.

ECHTER op basis van de resultaten van onderhavig bureauonderzoek zijn er wellicht voldoende gegevens voorhanden om te zeggen dat de toekomstige bodemingrepen (quasi) geen (extra bijkomende) grootschalige en/of diepschalige verstorende bodemverstoringen betreffen richting het archeologische bodemarchief.

Hiervoor worden volgende argumenten aangehaald:

1)De sub-zone waar toekomstige bodemingrepen zal plaatsvinden is hierbij circa 1642 m² groot.

In eerste instantie wordt hierbij verharding als solitaire luifels en koterijen gesloopt en ontmanteld worden.

Dit betreffen geen (extra) toekomstige verstoringen. Hierbij worden maximaal de top- en onderlagen van de verharding als funderingen qua reeds aanwezige verstoringen hierdoor slechts verwijderd.

2)De sub-zone waar toekomstige bodemingrepen zal plaatsvinden is hierbij circa 1642 m² groot.

In tweede instantie wordt een nieuw bouwblok gerealiseerd met een oppervlakte van 916 m².

Daar is reeds sprake van een zekere mate (matig tot grootschalig) van reeds aanwezige diepschalige verstoringen door de bestaande toestand van luifels, koterijen, verharding als voormalige insteek van de bouwputten betreffende de aangrenzende gebouwen.

3)Volledig of delen van de toekomstige ontwikkeling qua (her)aanleg omgeving (groen & verharding) met een oppervlakte van circa 726 m² als maximale vergravingen van 30 à 50 c situeren zich ter hoogte van mogelijk/eerder geen, weinig en/of minder goed bewaarde archeologische relevante bewaarde niveau's en zijn dus geen (extra) verstorende bodemingrepen.

Deze zullen hierbij namelijk beperkt zijn tot de bouwvoor en/of aanwezige sub-recente verstoringen. Deze zijn allen weinig archeologisch relevant en betreffen dus geen verstorende bodemingrepen.

4)Gezien de kleinschaligheid én de versnipperdheid qua sub-zones van het eventueel nog goed bewaarde archeologische bodemarchief,

lineair dan wel puntlocaties wordt het potentieel tot kennisvermeerdering bij het aansnijden van onder voorbehoud aanwezige (bewaarde) archeologische resten als zeer laag ingeschat. Het zouden niet meer dan puntvondsten en puntsporen zijn, waarbij het bijzonder moeilijk zal zijn om de context, de aard en de datering van de vastgestelde fenomenen te achterhalen. Laat staan dus de onderlinge correlatie op gelijk welk niveau.

5) De sub-zone waar toekomstige bodemingrepen zal plaatsvinden situeert zich buiten de maximale voormalige insnijding van de Nijlense Beek. Er is hier geen sprake van bufferende fluviatiele afzettingen. Het enige archeologische relevante niveau hier situeert zich nabij het maaiveld.

6) Uiteraard zullen er ook de nodige rationale lineaire nutsleidingen aangelegd worden als zonale diepere vergravingen voor putten. Gezien de lineairiteit én de geringe werkbreedte van deze "lineaire" zones dan wel puntlocaties wordt het potentieel tot kennisvermeerdering bij het aansnijden van onder voorbehoud aanwezige (bewaarde) archeologische resten als zeer laag ingeschat. Het zouden niet meer dan puntvondsten en puntsporen zijn, waarbij het bijzonder moeilijk zal zijn om de context, de aard en de datering van de vastgestelde fenomenen te achterhalen. Laat staan dus de onderlinge correlatie op gelijk welk niveau.

7) Gezien de kleinschaligheid én de versnipperdheid qua sub-zones van het eventueel nog goed bewaarde archeologische bodemarchief, lineair dan wel puntlocaties binnen de sub-zone van de toekomstige bodemingrepen wordt het potentieel tot kennisvermeerdering bij het aansnijden van onder voorbehoud aanwezige (bewaarde) archeologische resten als zeer laag ingeschat. Het zouden niet meer dan puntvondsten en puntsporen zijn, waarbij het bijzonder moeilijk

zal zijn om de context, de aard en de datering van de vastgestelde fenomenen te achterhalen. Laat staan dus de onderlinge correlatie op gelijk welk niveau.

8) Indien onder sterk voorbehoud sprake zou van een volledige goede gaafheid en conservering binnen de sub-zone van de toekomstige bodemingrepen dan moet men dit ook bestuderen op het niveau van het onderzoeksgebied.

Deze 1642 m² wordt hierbij ingeklemd/begrensd door grootschalige en/of diepschalige daar aanwezige verstoringen van bestaande gebouwen.

Het potentieel tot kennisvermeerdering bij het aansnijden van onder voorbehoud aanwezige (bewaarde) archeologische resten als zeer laag ingeschat. Het zouden niet meer dan puntvondsten en puntsporen zijn, waarbij het bijzonder moeilijk zal zijn om de context, de aard en de datering van de vastgestelde fenomenen te achterhalen. Laat staan dus de onderlinge correlatie op gelijk welk niveau.

9) De geo- en milieutechnische boringen ter hoogte van de toekomstige ontwikkeling als in de directe omgeving hebben aangetoond dat de eerste 80 à 120 en zelfs richting de 150 cm weinig archeologisch relevant zijn. Dit qua sub-recente verstoringsgraad dan wel niet archeologisch relevant. Vermoedelijk gaat het hierbij vooral om diepschalige en grootschalige verstoringen.

Dit betekent dat ondiepe tot middeldiepe eventuele ooit aanwezige grondsporen hierbij totaal niet meer bewaard zijn gebleven. Dit is meestal 90 à 95% van het archeologische sporenbestand. Enkel de diepgaande sporen ((water)putten, grachten, ...) zijn hierbij nog deels bewaard gebleven maximaal.

10) De geo- en milieutechnische boringen ter hoogte van de toekomstige ontwikkeling als in de directe omgeving hebben aangetoond dat de eerste 80 à 120 en zelfs richting de 150 cm weinig archeologisch relevant zijn.

Het gros van de toekomstige werken zullen hierbij minimaal 30 en maximaal 50 cm diep zijn (vloerplaat & (her)omgevingsaanleg). Dat betekent dat eventuele onder extremis bewaarde archeologische dieperliggende relevante niveau's hierbij niet geraakt zullen worden.

Er is namelijk nog sprake van een tussenliggende beschermingsbuffer van minimaal 30 en maximaal zelfs 120 cm dik. Niettemin is het idee dat het plangebied eerder reeds grootschalig en diepschalig verstoord is (zie hiervoor 9)).

2.2.5 Bepaling van de maatregelen.

Gezien de aard van de toekomstige werkzaamheden (zonaal relatief ondiep en beperkt tot bouwvoor/sub-recente verstoringen), de aanwezige verstoringsgraad op het niveau van de specifieke sub-zone met de toekomstige bodemingrepen als op het niveau van het plangebied met de aangrenzende bestaande gebouwen en hierdoor dus de versnippering van goede versus slechte bewaring, het eventueel toekomstig versnipperd aansnijden van onder voorbehoud aanwezige (bewaarde) archeologische resten als de archeologische verwachtingen en hierdoor het lage tot zeer nihilistische potentieel voor archeologische kennisvermeerdering is bijgevolg de afweging gemaakt om een vrijgave te realiseren voor verder archeologisch (vervolg)onderzoek in het kader van onderhavige werken.

Met andere woorden de impact is beperkt tot nihil.

Het archeologische relevante niveau waar eventuele archeologische resten zich nog bewaard kunnen situeren zal weinig tot niet

grootschalig dan wel diepschalig verstoord worden qua aaneengesloten oppervlaktes.

Overige werken zullen zich voordoen ter hoogte van reeds grootschalige en/of diepschalige aanwezige verstoringen.

Het advies luidt om een Programma van Maatregelen op te stellen voor een Vrijgave.